

2013 május 29. 15:30

Javuló üzleti helyzet, bizonytalan kilátások - KKV Körkép – 2013 április

A Konjunktúra- és Bizonytalansági Index és komponensei

2013 első negyedévében egységes képet mutatnak a kis- és közepes vállalkozások aktuális helyzetére vonatkozó indikátorok. Az előző negyedévhez képest némileg növekedett az összes, jelen helyzetre vonatkozó indikátor. A jövőre irányuló várakozások ugyanakkor nem tükrözik vissza ezt az optimizmust, különösen a várható beruházási aktivitás esetében szembetűnő az erőteljes visszaesés. (1. ábra)

Ezek az ellentétes hatások összességben azt eredményezik, hogy a KKV Konjunktúraindex értéke az előző adatfelvétel során tapasztalt erősebb emelkedés után megtorpant: bár értéke még mindig emelkedik, de sokkal kisebb mértékben, mint az előző negyedévben. (2. ábra) A Bizonytalansági Index valamelyest csökkent, vagyis a vélemények különbözősége csökkenni kezdett a kkv-k körében jelenlegi és várható üzleti helyzetük megítélését illetően. (3. ábra)

A cégek létszámát, exporttevékenységét és tulajdonszerkezetét figyelembe véve azt a szokatlan jelenséget figyelhetjük meg, hogy éppen a rendszerint jobb értékekkel rendelkező csoportok (külföldi tulajdonban levő, nagyméretű, exportáló) cégei esetében romlott a konjunktúraindex értéke.

Kapacitáskihasználtság

A kapacitáskihasználtság átlagos szintjének előző negyedévi megtorpanása után ismét növekedést figyelhetünk meg 2013 első negyedévében, így a mutató jelenleg 78,5%-on áll (lásd a 4. ábrát). A tőkehasznosítási mutató értéke továbbra is az exportáló, a külföldi tulajdonban levő, a nagy létszámú és a gazdasági szolgáltatások területén működő cégek esetében a legmagasabb.

Rendelésállomány

A kkv-k termékei és szolgáltatásai iránti kereslet enyhén emelkedett az előző negyedévhez képest: a vállalkozások 16%-a számolt be alacsony, 12%-a pedig magas rendelésállományról (az előző negyedévben 29%, illetve 17% volt a megfelelő arány).

A cégek exporttevékenysége alapján elmondható, hogy az elmúlt három hónap során éppen a döntően exportáló cégek körében alakult kedvezőtlenül a termékeik és szolgáltatásaik iránti rendelésállomány szintje, a másik két csoportban javult ez az érték, ami az előző negyedév tendenciáinak megfordulását jelenti.

Termelési szint

A termelési szint indikátora jelentős javulást mutatott az elmúlt három hónap során. A termelési szint növekedését jelző cégek aránya a 2013 januárjában tapasztalt 20%-os szinthez képest 22%-ra nőtt, míg a termelési szint elmúlt félévi csökkenéséről a vállalkozásoknak csupán 6%-a számolt be, ami drasztikus visszaesés a januári 34%-hoz képest, így az egyenlegmutató értéke összességében jelentősen javult.

Jelenlegi és várható üzleti helyzet

A cégek jelentései alapján az üzleti helyzet tekintetében pozitív változás zajlott le az elmúlt negyedévhez képest. Az előző felvétel eredményeihez képest 6 százalékponttal alacsonyabb, 16%-os, a rossz, és 1 százalékponttal magasabb, 25%-os a jó üzleti helyzetet jelző cégek aránya, míg kielégítő üzleti helyzetről a vállalatok 59%-a számolt be az előző negyedévi 54%-hoz képest. Ez a növekedés minden - tulajdonosi viszonyok, exporttevékenység, ágazat és méret alapján képzett - vállalati csoportban érvényesült.

A mutató legmagasabb értékeit a részben külföldi kézben levő (34), a nagy létszámú (17), a feldolgozóipari (17) és a döntően exportáló (30) cégek között figyelhetjük meg.

A várható üzleti helyzet mutatója enyhe csökkenésbe fordult 2013 áprilisára az előző negyedév erőteljes növekedése után. A cégek 23%-a számít jó üzleti helyzetre (ez 4 százalékponttal alacsonyabb a januárban mérténel), és 12%-uk vár rossz üzleti helyzetet, ami ugyanennyi volt az előző negyedévben is.

Várható termelési szint

Az üzleti helyzethez hasonlóan az előző negyedévben megfigyeltnél pesszimistábban tekintenek a következő fél évben várható termelési szintre a cégvezetők: a januárban mérthez képest 14 százalékponttal kevesebben, a cégek 20%-a bízik a termelési szint növekedésében, és 2%-uk számít ennek csökkenésére (10% volt ez az arány az előző negyedévben).

Várható kapacitáskihasználás

Az üzleti helyzet és a termelési szint mellett a cégek a kapacitáskihasználás tekintetében is kedvezőtlenebb folyamatokat prognosztizálnak, mint az előző negyedévben, azonban ebben az esetben csak 1 ponttal csökkent a mutató értéke 2013 januárjához képest, 17-ről 16-ra.

A vállalkozások 18%-a számít a tőkehasznosítási mutató emelkedésére, ami 7 százalékpontos csökkenés, a kapacitáskihasználtság visszaesését pedig a cégek 2%-a jelezte előre, amely arány 6 százalékponttal csökkent az utóbbi három hónap során.

Létszámtervek

A kis- és közepes vállalkozások létszámra vonatkozó terveiben is negatív fordulat tapasztalható az elmúlt negyedévhez képest: a következő fél év során a cégek 8%-a tervez munkaerő-felvételt (az előző félévben 18% volt ez az arány), míg 5%-uk elbocsátást prognosztizál, amely arány 6 százalékponttal alacsonyabb az előző negyedévben tapasztaltaknál.

Várható beruházási aktivitás

A várható beruházási aktivitás negatív képet mutat: a megkérdezett cégek 56%-a nem tervez beruházni, míg januárban ez az arány mindössze 24% volt. A vállalkozások 23%-a esetében változatlan marad a beruházási aktivitás a következő fél évben (januárban 42% volt az ilyen cégek aránya), továbbá az előző negyedévhez képest 6 százalékponttal 5%-osra csökkent a beruházást csökkenteni tervező cégek aránya, és 7 százalékponttal 16%-osra csökkent a beruházási aktivitást növelni szándékozó vállalkozások aránya. A beruházási aktivitás erőteljes visszaesése a cégek exporttevékenységét, létszámát, tulajdonosi szerkezetét és működési szektorát illetően valamennyi vállalati kategóriában megfigyelhető.

Hitelfelvétel

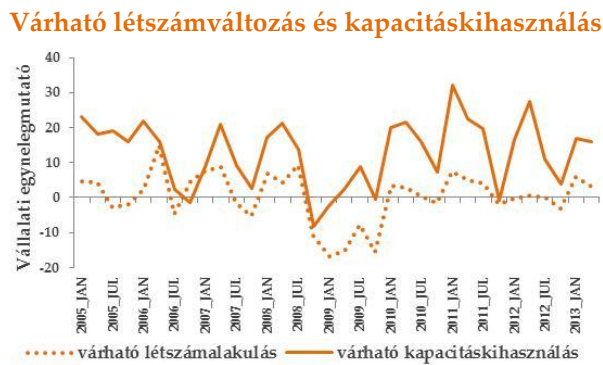
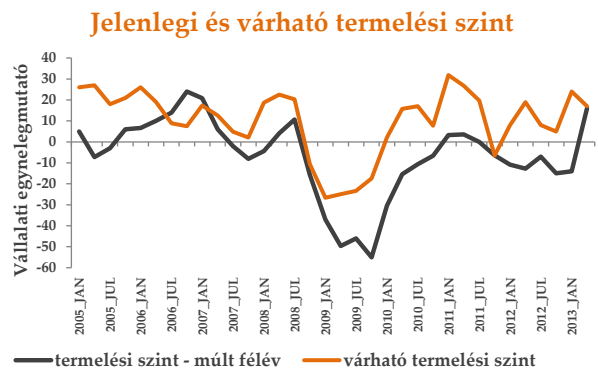
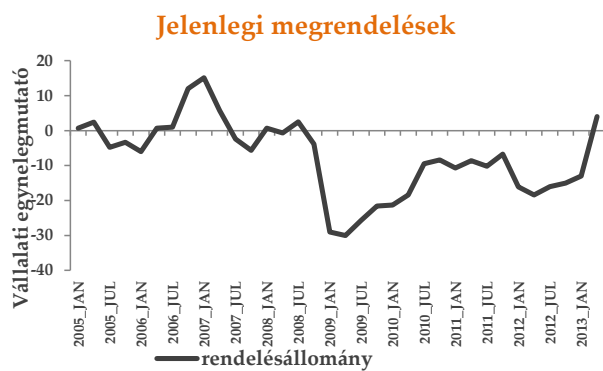
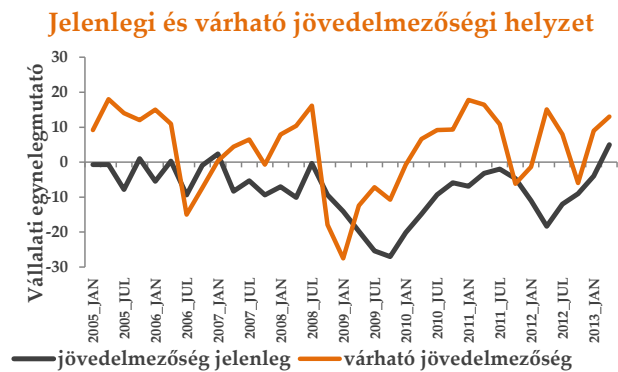
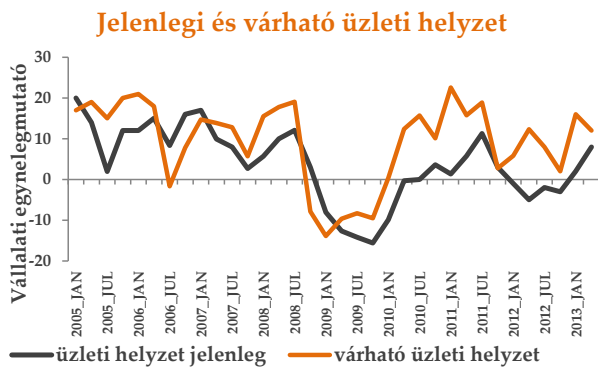
2013 áprilisában a megkérdezett kis- és közepes vállalkozások 62%-a rendelkezett valamilyen banki hitellel. Az elmúlt három év során folyamatosan csökken a banki hitellel rendelkező cégek aránya, a 2012. áprilisi értékhez képest 5 százalékponttal csökkent 2013 áprilisára.

Kisebb különbségek tapasztalhatóak a hitelfelvételben a cégek exporttevékenysége, és nagyobbak a tulajdonosi háttér szerint: a hazai tulajdonban lévő vállalatok 69%-ának van banki hitele, míg ez az arány a tisztán külföldi kézben levők körében csak 37%, a vegyes tulajdonúak körében pedig 59%. A csak hazai piacra termelő cégek esetében 61% a banki hitellel rendelkező vállalatok aránya, az árbevételüknek kisebb részét exportból szerzők körében 66%, a döntően exportra termelőknél 58% a megfelelő érték.

Gazdasági ágak tekintetében az építőipari (83%) és a gazdasági szolgáltatások (73%) területén működő vállalkozások adósodtak el a legnagyobb arányban.

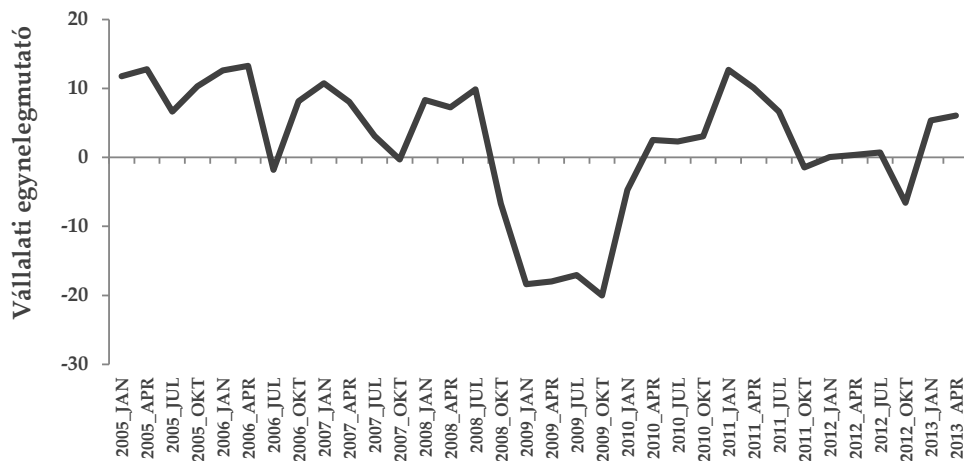
A hitelek típusát tekintve megállapítható, hogy a cégek továbbra is leginkább – és 2009 óta növekvő mértékben - forintban vannak eladósodva. 2012 áprilisa óta 4 százalékponttal, mindössze 1%-ra csökkent a svájci frank hitellel rendelkező cégek aránya; emellett 12 százalékponttal, 25%-ra csökkent az euróban eladósodott vállalkozások aránya.

1. A KKV Konjunktúraindex komponensei 2005. január – 2013. április

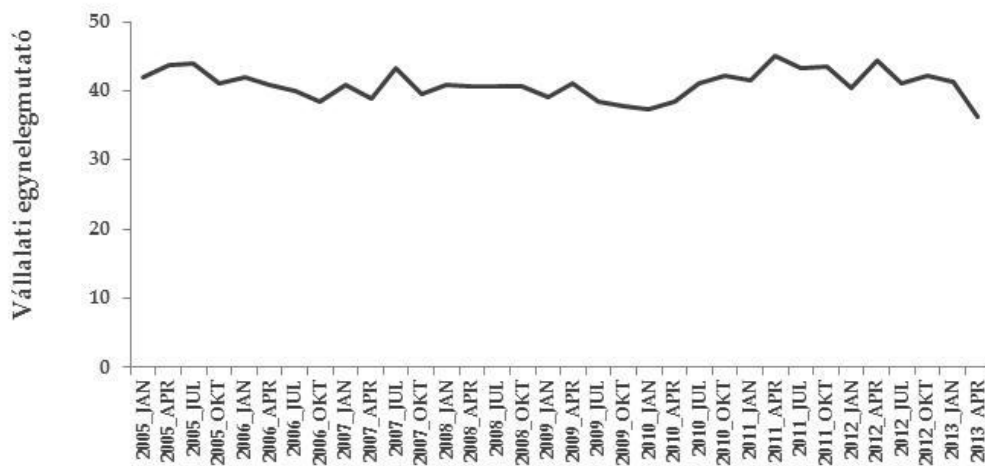
Forrás: GVI 2013

2. KKV Konjunktúra Index alakulása

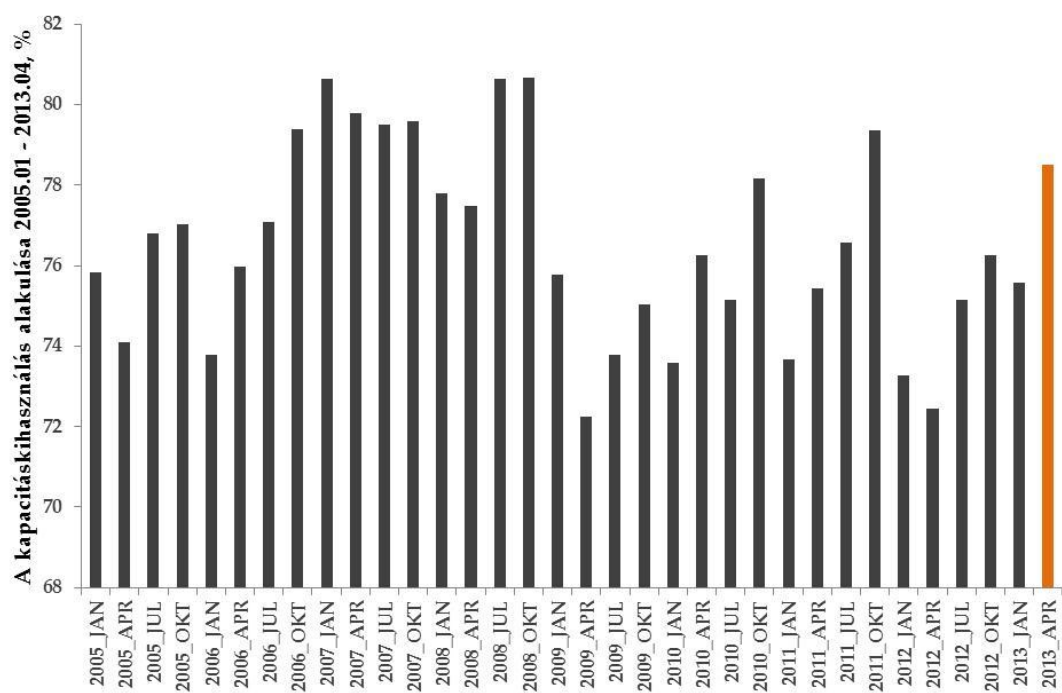
Forrás: GVI 2013

3. A KKV Bizonytalansági Index alakulása

Forrás: GVI 2013

4. Az átlagos kapacitáskihasználás alakulása a KKV szektorban, %, 2005. jan. - 2013. ápr.

Forrás: GVI 2013